

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра педіатрії № 2

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ
В ПЕДІАТРИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРУ
Медичний факультет, 4 курс**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31.08.2023 рік

Львів 2023

УДК: 616-053.2-085.859:378.147.88(07)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ В ПЕДІАТРИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРУ

/за ред. проф. Л.В. Беш – Львів, 2023

Автори:

д.мед.н., проф. Л.В. Беш, к.мед.н., доц. Л.П. Дедишин, к.мед.н., ас. О.О. Трояновська,
к.мед.н., ас. О.І. Мацюра, к.мед.н. ас. О.П.Борисюк

Рецензенти:

Крючко Т.О. - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри Педіатрії №2 ВДНЗУ
«Українська медична стоматологічна академія»

Личковська О. Л. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри Пропедевтики
педіатрії та медичної генетики Львівського національного медичного університету імені
Данила Галицького

ВСТУП

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького (далі Університет) і проводиться на оснащених відповідним чином базах Університету, а також у сучасних лікувально-профілактичних закладах охорони здоров'я.

Виробнича лікарська практика студентів медичних факультетів є важливою ланкою у підготовці лікаря та невід'ємною складовою навчального процесу.

Відповідно до навчального плану лікарська практика передбачена на 4 курсі у VIII семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних клінічних дисциплін. Практика проводиться в якості помічника лікаря дитячого відділення.

Весь час практики є самостійною роботою студентів, яка контролюється викладачем кафедри та керівником виробничої практики від бази.

Контроль з педіатрії, як і з кожної дисципліни, поточний. Оцінюється поточна навчальна діяльність студента керівником практики від клінічної бази. Підсумковий контроль проводиться в останній день практики викладачем кафедри в присутності керівника практики від клінічної бази. Виробнича практика (лікарська) студентів IV курсу в обов'язі професійних обов'язків триває 4 тижні у дитячому відділенні стаціонару.

Оцінка успішності за виробничу практику є рейтинговою та виставляється за багатобальною шкалою з врахуванням поточного та підсумкового контролів.

Студент при проходженні виробничої практики зобов'язаний:

- до початку практики одержати від зав.відділом практики університету консультації щодо терміну проходження практики, оформлення документації, тощо;
- в деканаті отримати направлення в базову установу для проходження практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати діючі в установі правила внутрішнього трудового розпорядку;
- нести відповідальність за доручену роботу, її результати нарівні з штатними працівниками;
- вести щоденник практики, іншу звітну документацію, передбачену програмою практики.

Юридична відповідальність студентів під час проходження виробничої практики.

- Оскільки студент під час проходження виробничої практики несе особисту відповідальність за доручену роботу, її результати нарівні зі штатними працівниками, то він має повністю усвідомлювати правове значення своїх дій і не допускати зі свого боку правопорушень.

- Під час практики студент повністю підпорядковується правилам внутрішнього трудового розпорядку лікувального закладу. Студент-практикант, як помічник лікаря, повинен знати, що за порушення трудової, учбової, виробничої дисципліни він несе дисциплінарну відповідальність. До дисциплінарних проступків студентів під час практики відносяться: невиконання вказівок і розпоряджень керівників лікувальних закладів, прогули, запізнення, халатне ставлення до своїх обов'язків. Крім того, студент-практикант у разі завдання матеріальної шкоди лікувальному закладу несе матеріальну відповідальність, незалежно чи були застосовані дисциплінарні стягнення. До дисциплінарних стягнень відносяться догана, яку під час практики може оголосити своїм наказом керівник лікувальної установи, і при грубих порушеннях – виключення з університету за наказом ректора.

Мета проведення лікарської практики

Закріплення практичних навичок, визначених ОПП за спеціальністю «Педіатрія»:

- проводити збір анамнезу, об'єктивне обстеження хворої дитини, аналізувати отримані результати;
- поставити попередній діагноз;
- складати план обстеження конкретної хворої дитини;
- аналізувати результати отриманих додаткових обстежень (лабораторних, інструментальних);
- виділяти основні симптоми та згрупувати їх у синдроми при найпоширеніших захворюваннях дитячого віку;
- ставити клінічний діагноз та проводити диференціальну діагностику;
- визначати тактику лікування, реабілітації та профілактики найпоширеніших захворювань дитячого віку;
- надавати невідкладну допомогу при ургентних станах в клініці дитячих хвороб;
- набути навички проведення медичних маніпуляцій в педіатрії;
- оволодіти навичками ведення медичної документації дитячого стаціонару;
- засвоїти морально-деонтологічні принципи в педіатрії.

Завданням практики є закріплення знань і умінь, одержаних при вивченні основних клінічних та теоретичних дисциплін (обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи.

Зміст практики

Основні обов'язки та професійні дії лікаря педіатричного стаціонару:

- принципи організації надання медичної допомоги дітям в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я дітей;
- вдосконалення навичок клінічної, лабораторно-інструментальної діагностики та тактики лікування основних захворювань дитячого віку в умовах стаціонару;
- оволодіння навичками надання невідкладної допомоги при ургентних станах у дітей;
- засвоєння принципів етики та деонтології у практиці лікаря педіатричного відділення.

Перелік вмінь та практичних навичок

№ з/п	Перелік вмінь та практичних навичок	Бали (3-5)	Підпис безпосереднього керівника практики від бази практики
1.	Огляд хворої дитини		
2	Вміння обґрунтувати та формулювати клінічний діагноз		
3	Написання історії хвороби та іншої медичної документації.		
4	Вимірювання артеріального тиску на верхніх та нижніх кінцівках		
5	Оцінка клінічного аналізу крові		
6	Оцінка клінічного біохімічного аналізу крові і/або імунологічних досліджень, коагулограми		
7	Оцінка загального аналізу сечі		

8	Оцінка бактеріологічних досліджень (посів на флору з носа, горла калу на дисбактеріоз		
9	Постановка алергопроб та їх трактування		
10	Аналіз ЕКГ		
11	Оцінка ФГДС з рН-метрією		
12	Оцінка даних Ехо-КГ		
13	Оцінка даних бронхоскопії		
14	Оцінка даних спірометрії		
15	Оцінка даних рентгенологічних обстежень органів дихання, серця, травної та сечової систем		
16	Діагностика і надання допомоги дітям з судомою		
17	Діагностика і надання допомоги дітям з гіпертермією		
18	Діагностика і надання допомоги дітям з токсикозом, ексикозом		
19	Діагностика і надання допомоги дітям з гострою серцевою недостатністю		
20	Діагностика і надання допомоги дітям з запамороченням і колапсом		
21	Діагностика і надання допомоги дітям з гострою дихальною недостатністю		
22	Надання допомоги дітям з нападом бронхіальної астми		
23	Діагностика і надання допомоги дітям з гострою нирковою недостатністю		
23	Діагностика і надання допомоги дітям з гіпоглікемічною чи кетоацидотичною комами		
24	Діагностика і надання допомоги дітям при анафілактичному шоці та інших алергічних реакціях		
Сума балів за засвоєння практичних навичок			

Примітка.

0 балів – студент припускається суттєвих помилок під час відповіді та виконання практичних навичок; або у стаціонарі не було можливості виконати дану навичку.

3 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, має задовільну практичну підготовку, але припускається несуттєвих помилок у виконанні маніпуляції, інтерпретації результатів додаткових методів дослідження.

4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вмє методично правильно обстежувати хворого, виконувати діагностичні та лікувальні маніпуляції, але припускається окремих неточностей у відповіді та виконанні практичних навичок.

5 балів – студент досконало засвоїв теоретичний матеріал, методично правильно обстежує хворого, виконує діагностичні та лікувальні маніпуляції.

ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
В ПЕДІАТРИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ СТАЦІОНАРУ

Прізвище, ім'я, по батькові студента _____
Факультет: медичний Курс _____ Група _____
База практики _____

Львів-201__ р.

Студент _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

проходить виробничу практику з догляду за хворими у обсязі обов'язків молодшого медичного персоналу на базі _____

(назва лікувального закладу)

У _____

(місто, область)

Терміни практики: з ____ . ____ до ____ . ____ 20__ р.

Керівник виробничої практики від кафедри _____

(посада, ПП, підпис)

Керівник практики від лікувального закладу _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Безпосередній керівник практики від лікувального закладу _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

Студент прибув " ____ " _____ 201__ р. вибув " ____ " _____ 201__ р.

Підпис відповідальної особи _____

М.П.

РОБОЧІ ЗАПИСИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Тиждень __

(Записуються етапи виконання кожного завдання.

Виконана робота записується щоденно!)

№	Дата виконання	Зміст виконаної роботи	Відмітка про виконання (оцінка або виконано / не виконано)	Підпис керівників від бази практики
1		<p>Проводив лікарський прийом в поліклініці під контролем лікаря-педіатра. Оглянув дітей (конкретизувати). Дитина....., вік... . Об'єктивний огляд. Попередній діагноз: План обстеження. План лікування. Реабілітація. Диспансерне спостереження. Заходи профілактики. Ознайомився і заповнював історії розвитку дитини (форма 112/о), статистичну карту для реєстрації заключних (уточнених) діагнозів (форма 025-2/о) листок обліку щоденного прийому хворих (форма 025/о), контрольну карту диспансерного хворого (форма 030/о).</p> <p><i>Підпис студента</i></p>		
2		<p>Працював в ендоскопічному кабінеті. Приймав участь у проведенні ЕФГДС дитині _____, ... років. Результати ендоскопічного обстеження _____.</p> <p><i>Підпис студента</i></p>		
3		<p>Надавав медичну допомогу 3 хворим дітям в стаціонарі у відділенні _____ під контролем лікаря-педіатра (конкретизувати). Дитина....., вік... Особисто проводив повний огляд пацієнта (описати результати). Попередній діагноз. План обстеження.</p>		

		<p>План лікування. Заповнював медичну карту стаціонарного хворого (форма №003/о).</p> <p><i>Підпис студента</i></p>		
4		<p>Надавав медичну допомогу 3 хворим дітям в стаціонарі у відділенні патології новонароджених (раннього дитинства) _____ під контролем лікаря-педіатра (конкретизувати). Новонароджений..... вік (день життя), маса тіла, динаміка за добу. Об'єктивно: (викласти основні результати огляду хворого – колір шкіри, наявність висипань, набряків їх локалізація; Неврологічний статус із зазначенням патологічних симптомів, якщо такі є; Наявність дихальних розладів (задишка, ціаноз, участь додаткової дихальної мускулатури в акті дихання); Аускультативні зміни з боку легень (частота і характер дихання, симетричність дихальних шумів, наявність хрипів, крепітації їх локалізація); Аускультативні зміни з боку серця (ЧСС, наявність порушення ритму, шуму (характер, локалізація); Пальпація живота із зазначенням розмірів печінки, селезінки., оцінка перистальтики, вигодовування (грудне, штучне, змішане, об'єм), наявність і характер зригувань (якщо є). Оцінка випорожнень і діурезу. Попередній діагноз. План обстеження. План лікування. Заповнював медичну карту стаціонарного хворого (форма №003/о).</p> <p><i>Підпис студента</i></p>		

ТЕКСТОВИЙ ЗВІТ СТУДЕНТА

1. Коротка характеристика бази.
2. Відмітити, що нового студент засвоїв під час проходження виробничої лікарської практики.
3. Побажання та пропозиції щодо покращення проведення виробничої практики (думка студента).

Підпис студента _____

Методи контролю

Оцінка за практику визначається як сума оцінок поточного контролю (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою практики.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студенту при засвоєнні практики (залікового кредиту) – 200, з них практичні навички (максимум 120 балів – мінімум 72 бали) та підсумковий контроль (максимум 80 балів – мінімум 50 балів).

Підсумковий контроль

Студенти, які виконали програму виробничої практики, оформили всі звітні документи (Щоденник та Зведений цифровий звіт практичних навичок та вмінь) та отримали за поточну діяльність суму балів не менше 72, допускаються до підсумкового контролю.

Підсумковий контроль передбачає вирішення 40 тестових завдань. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Бали з практики для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ЩОДО ЯКИХ ФОРМУЮТЬСЯ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Функціональна диспепсія у дітей раннього віку: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
2. Синдром циклічної блювоти: визначення, класифікація (за Римськими критеріями III), етіологія, патогенез, клініка та діагностика, лікування, профілактика.

3. Кольки та функціональний закрєп у дітей раннього віку: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
5. Рахіт. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування. Профілактика рахіту.
6. Гіпервітаміноз D. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування, невідкладна допомога при гострому гіпервітамінозі D, прогноз.
7. Білково-енергетична недостатності у дітей. Визначення, класифікація, клініка, лікування, профілактика, прогноз.
8. Гострі респіраторні інфекції верхніх дихальних шляхів (гострий назофарингіт, гострий фарингіт, гострий ларингофарингіт, гострий трахеїт) у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
9. Гострий обструктивний ларингіт (круп) у дітей. Етіологія, патогенез, клініка та невідкладна допомога.
10. Терапевтичні заходи при лихоманці та судомах у дітей, хворих на ГРВІ.
11. Гострий бронхіт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
12. Гострий обструктивний бронхіт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
13. Гострий бронхіоліт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
14. Рецидивуючий бронхіт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
15. Пневмонії у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика пневмоній у дітей. Прогноз.
16. Гостра дихальна недостатність у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
17. Вроджені вади та хронічні захворювання бронхолегеневої системи у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика. Прогноз.
18. Атопічний дерматит у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика, прогноз. Атопічний марш.
19. Алергічний риніт у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика, прогноз.
20. Кропив'янка у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
21. Бронхіальна астма у дітей. Визначення. Фактори ризику та патофізіологічні механізми розвитку бронхіальної астми. Класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика бронхіальної астми у дітей, прогноз.
22. Астматичний статус у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
23. Найбільш поширені ВВС у дітей. Етіологія, класифікація вад серця, гемодинаміка при найбільш поширених ВВС у дітей (дефекті МШП, дефекті МПП, тетраді Фалло, коарктації аорти, стенозі легеневої артерії, аортальному стенозі, транспозиції артеріальних судин та ВАП).
24. Діагностика найбільш поширених ВВС у дітей. Тактика лікаря та прогноз при найбільш поширених ВВС у дітей. Консервативне лікування. Показання до кардіохірургічного лікування.
25. Діагностика та лікування серцевої недостатності у дітей з ВВС. Вторинна профілактика інфекційного ендокартиту.
26. Кардити у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
27. Кардіоміопатії у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
28. Порушення ритму серця та провідності у дітей: класифікація, причини, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
29. Гостра ревматична лихоманка у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, первинна та вторинна профілактика, прогноз.
30. ЮРА: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, реабілітація, прогноз.
31. Реактивні артропатії у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.

32. Інфекційний ендокардит у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, первинна та вторинна профілактика, прогноз.
33. Функціональна диспепсія, абдомінальний біль у дітей старшого віку. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
34. Гастрозофагальний рефлюкс, дуоденогастральний рефлюкс у дітей старшого віку. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
35. Органічні захворювання стравоходу та шлунку у дітей старшого віку. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
36. Синдром подразненого кишечника та функціональний закріп у дітей старшого віку. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
37. Неспецифічний виразковий коліт та хвороба Крона у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
38. Дисфункції жовчного міхура та сфінктера Одді у дітей. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
39. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика органічних захворювань біліарної системи у дітей старшого віку.
40. Екзокринна недостатність підшлункової залози у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
41. Гострий та хронічний панкреатит у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
42. Інфекції сечової системи у дітей. Визначення, класифікація, диференціальна діагностика інфекцій нижніх та верхніх сечових шляхів.
43. Цистити у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
44. Пієлонефрити у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
45. Гломерулонефрит у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
46. Хронічна ниркова недостатність у дітей. Фактори ризику виникнення, етіологія, патогенез, стадії захворювання, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
47. Дисметаболичні нефропатії у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Рекомендована література

Основна

1. Педіатрія : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / О.В. Тяжка та ін.; за ред. О.В. Тяжкої ; Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця. - Вид. 4-е, випр. та допов. - Вінниця : Нова кн., 2018. - 1150 с
2. Nelson textbook 18th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal V. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. Видавництво: SAUNDERS
3. **Основи педіатрії за Нельсоном:** переклад 8-го англ. вид. : у 2 т. Т. 1 / К.Дж. Маркданте, Р.М. Клігман ; наук. ред. перекладу В.С. Березенко, Т.В. Починок. - К. : ВСВ «Медицина», 2019. - XIV, 378 с.
4. Гончарь М.О., Завгородній І.В., Битчук Н.Д., Іщенко Т.Б., Омельченко О.В., Дриль І.С., Онікієнко О.Л. Невідкладні стани в педіатрії: Методичні вказівки. - Харків, 2017. - ХНМУ.- 75 с.

Допоміжна

1. Клінічне обстеження дитини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. В. Катілов [та ін.]. - 2-ге вид. - Вінниця : Нова кн., 2019. - 518 с. : табл., іл.
2. Педіатрія, дитячі інфекції в питаннях і відповідях. : навчальний посібник. - Тернопіль : ТДМУ: Укрмедкнига, 2019. - 307 с.
3. Невідкладні стани в педіатрії : навчальний посібник / Р. І. Поцюрко, Л. С. Леськів, М.М. Монастирська [та ін.]; за ред. Р. І. Поцюрка. – 6-те вид., переробл. і допов. – К. : Медицина, 2017. – 200 с.

Інформаційні ресурси

1. **ДЕРЖАВНИЙ ФОРМУЛЯР** лікарських засобів. Під редакцією В.Є. Бліхара, В.І. Мальцева, А.М.Морозова, В.Д. Парія, А.В. Степаненко, Т.М. Думенко. Випуск четвертий Київ 2012. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_formular/
2. **РЕЄСТР медико-технологічних документів** зі стандартизації медичної допомоги (База стандартів медичної допомоги в Україні) <http://www.dec.gov.ua/mtd/index.html>
3. **РЕЄСТР медико-технологічних документів** зі стандартизації медичної допомоги (Сучасні документи останніх років розроблені на засадах доказової медицини) <http://www.dec.gov.ua/mtd/reestr.html>